

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXII, broj 4

26. siječnja 2012.

cijena 100 Ft

Foto: Bernadeta Blažević

*Vincekovo u Kamanovim goricama,
nadomak Sumartonu,
kod Jože Hederića*

Komentar

Ništa nije kao što je nekad bilo

Ništa nije kao što je nekad bilo, što hoće reći da je nekada sve bilo ljepše, bolje, perspektivnije nego danas. No je li, doista, sve tako crno kako nam se danas često čini, ili samo uljepšavamo, idealiziramo prošlost, sve ono što je prohujalo, čega više nema, pri čemu nam se sadašnjost uvijek čini „ružnijom”, težom, tragičnijom, a samim time i budućnost neizvjesnijom.

Rekao bih da je istina i jedno i drugo, dapače, postoji mnogo istina, svatko ima svoju istinu. Međutim nije to nikakva novost, nema ništa novoga pod suncem, barem kada je u pitanju ljudski rod. Svako vrijeme, svako doba, svako razdoblje našega života ima svoje lijepe i manje lijepe doživljaje, pa i naše moderno doba, iliti globalizacija našega vremena. Možda se nekome učini da je posrijedi žalopojka nad sudbinom, pesimizam bez izgleda i vjere u ljepšu i bolju budućnost. Međutim naša stvarnost danas, uistinu, nije nimalo ružičasta, naprosto zbog sve manje brojčanosti. Naime čak i novi zakon o pravima narodnosti neka od temeljnih prava uvjetuje brojčanošću. Nije riječ samo o financiranju, nego primjerice i o uporabi naziva ulica na materinskom jeziku, ali i drugog.

Naravno, druga je priča bila kada je brojčanost hrvatske zajednice bila znatno jača, kada se materinski hrvatski jezik upijao s majčinim mlijekom, kada se hrvatski jezik rabio svakodnevno u svim životnim područjima, i kada smo imali naselja sa znatnom ili čak natpolovičnom većinom Hrvata, a druga je danas kada je sve manje izvornih govornika, kada je brojčanost čak i u povijesno najvećim hrvatskim naseljima opala. Ove godine međutim stiže trenutak istine (ili neistine), s kojom se moramo suočiti, a to je koliko nas se izjasnilo o hrvatskoj nacionalnoj pripadnosti prigodom prošlogodišnjeg popisa pučanstva, te s time koja su nam prava zajamčena, a koja nisu. Od 1993. do 2010. g. zakon o pravima nacionalnih i etničkih manjina, vodeći računa o asimilacijskim tijekovima proteklih desetljeća, nije ograničavao prava prema brojčanosti. Novi zakon to uvodi, ako ne prije, onda od idućih općih izbora za narodnosne samouprave, od 2014. godine.

Zbog čega je to bitno? Evo, primjerice u trima našim „najjačim” hrvatskim naseljima u Bačkoj (Gara, Kačmar i Santovo), između popisa pučanstva 1980. i popisa 2001. godine broj hrvatskog pučanstva gotovo je prepolovljen (Gara, Santovo), odnosno čak opao na četvrtinu (Kačmar).

Konkretno na primjeru Santova, dok su Hrvati (Šokci) prema materinskom jeziku (po nacionalnosti nešto manje) 1890. godine (1915) činili 57% posto stanovništva, 1900. – nakon prelaska dijela Hrvata-Šokaca u pravoslavlje – (1371) 38,8 %, zatim 1930. (1173) 35,1%, 1960. (805) 20,6 %, od 1980. g., kada se uvodi kategorija po narodnosti, (531) što je 18,6%, 1990. (352) 14,1% i 2001. (283) 12,5% pučanstva; može se dogoditi da će Hrvati-Šokci u Santovu prvi put u svojoj povijesti pasti ispod 10%.

Sviđa li nam se ili ne sviđa, to je puka stvarnost. Tako je, tako će biti i u nekim drugim naseljima.

S. B.

„Glasnikov tjedan”

Novi teritorijalni ustroj kotara, odredbe zakona o samoupravama nose u sebi i mogućnosti koje bi mogle i trebale iskoristiti dok je to još moguće i dok postoje rokovi za to, narodnosne samouprave, još više narodnosna naselja, škole u kojima se predaje narodnosni jezik, radi zbivanja redova i jačanja teritorijalne povezanosti, upućenosti jednih na druge, koncentracije učenja materinskoga jezika i nalaženja broja učenika poradi očuvanja škola u svojim naseljima, te profesionalizacije narodnosne politike izdižući politički status samouprava koje, imam dojam, sve više djeluju ne kao politička tijela, nego kao civilne udruge. Nije to problem, nego je problem kada se djeluje tek isključivo kao civilna udruga. I posljednja sjednica Predsjedništva Saveza Hrvata u Mađarskoj za predstavnika Zalske regije u njemu bila je prilika da kaže kako će Savez biti tužen ako se sazove kongres po ključu za koji su glasovali predsjednici ostalih pet regija. Već se treću godinu vode rasprave i različito se tumače formulacije statuta tko može biti delegat na kongresu i po kojem će se ključu slati delegati. Napokon je odlučeno datum i mjesto održavanja kongresa te broj delegata iz svake regije na njemu (prema uplatama članarina; pojedinačnog članstva i članstva udruge). Postoji u našim životima pravna i ona druga kategorija, nazovimo je moralom. Meni nije jasno kako se može sjediti u nekom predsjedništvu na čijim se sjednicama donose i zadaci i odluke za izvršiti, ne čineći poslije sjednice radnje koje bi trebali činiti položajem i funkcijom te u najboljoj mogućoj mjeri

i vjeri pokušati izvršiti i pojasniti ne terenu ljudima prihvaćene zadatke i odluke (primjereno stavovima zauzetim od strane većine). Očito je kako se rečeno nije moglo izvršiti ni uspješno pojasniti potencijalnim članovima i zainteresiranima na terenu već godinama. I onda lista ima i nema, pa su, u optjecaju, različite godine, 1992. pa 2002., a polako se približava i 2014. Zakon kazuje kako će kandidate na narodnosnim izborima moći postavljati tek neprofitne udruge i određuje okvire njihova djelovanja. Najveći je problem kada se u civilnoj

Već se treću godinu vode rasprave i različito se tumače formulacije statuta tko može biti delegat na kongresu i po kojem će se ključu slati delegati. Napokon je odlučeno datum i mjesto održavanja kongresa te broj delegata iz svake regije na njemu (prema uplatama članarina; pojedinačnog članstva i članstva udruge). Postoji u našim životima pravna i ona druga kategorija, nazovimo je moralom.

udruzi zaboravi kako se mora djelovati kao svaka druga civilna udruga i djeluje se tek po političkim paradigmatima, ucjenjuje se pojmom razdora i nejedinstva, a razgovor iza vrata počinje s pitanjem: A što ću ja dobiti ako se učlanim...? Već godinama razmišljam kako to da za Savez Hrvata i njegovo članstvo, te njegova prava i obveze ne važe pravila i slovo zakona o civilnim udrugama, i po kojim načelima neki član koji ne plaća članarinu može uživati ista prava kao onaj koji to redovito čini. Na kongresu. Pri izboru zastupnika.

Branka Pavić Blažetin

Poziv na pretplatu Hrvatskoga glasnika za 2012. g.

Poštovani, pretplatite se na Hrvatski glasnik za 2012. godinu, do kraja veljače, po staroj cijeni, iz 2011. godine: 5200 Ft. Ne propustite ponudu! Od 1. ožujka 2012, odlukom izdavača Croatica Non-profit Kft., cijena Hrvatskoga glasnika je 200 Ft, godišnja pretplata 10 400 Ft, pretplata na pola godine 5200 Ft. Ne propustite jedinstvenu ponudu, pretplatiti se do kraja veljače za godinu 2012. po cijeni od 5200 Ft!

Aktualno

Uspješan referendum, Hrvatska u EU

Po rezultatima referenduma o ulasku Hrvatske u EU, 44 posto hrvatskih građana pristupilo je biralištima. Za ulazak Hrvatske u Europsku Uniju glasovalo je 66 posto glasača, a protiv je bilo njih 33 posto. Predsjednik države Ivo Josipović izjavio je kako je Hrvatska izabrala Europu, zajednicu svih demokratskih zemalja koje streme boljitku. „Ono što očekujemo od EU jest veliko. Siguran sam da Hrvatska može i zna, a današnja odluka odredila je našu državu kao zemlju velikih mogućnosti i zrelosti. Dileme i strahove ljudi morat ćemo uvažiti, no najvažnije je da je rečeno veliko europsko *da*“, istaknuo je Josipović.

Predsjednik Vlade Republike Hrvatske Zoran Milanović, predsjednik Republike Hrvatske Ivo Josipović i predsjednik Hrvatskog sabora Boris Šprem nazdravljaju u Hrvatskom saboru čašama pjenušca tijekom dočeka objave prvih rezultata referenduma o pristupanju Hrvatske Europskoj Uniji.

Foto FaH/ Damir Senčar /ds

„Hrvatska je odlučila da će biti članica EU, čestitam svima! Ovo je povijesna odluka. Ovu smo odluku donijeli sami, nitko drugi osim nas. Ovo je okretan trenutak za sve, a uspjeh ili neuspjeh ovisi o nama samima“, izjavio je premijer Zoran Milanović. Prema prvim reakcijama iz Vlade, očekivalo se da će na referendum izaći veći broj građana. „Ljudi su očito malo umorni, razočarani, nemaju povjerenja ni u jednu instituciju. Nadam se da će uskoro vidjeti sve prednosti Europske Unije“, prva je izjava iz Vlade i komentar Milanke Opačić, potpredsjednice Vlade. „To je dobar rezultat. Očekivao sam oko 60 posto, a ovo je nešto više. Odaziv, doduše, jest slab, no to je razumljivo. Europa je u svojim problemima, svijet je u problemima, nema regulatora ni u fiskalnoj ni monetarnoj sferi. Našim ulaskom doprinijet ćemo da se sve to riješi“, komentirao je bivši predsjednik države Stjepan Mesić.

Međimurci naj snažnije poduprli ulazak u EU

Sve hrvatske županije poduprle su ulazak Hrvatske u Europsku Uniju, a među njima naj snažniju potporu dali su birači u Međimurskoj, a naj slabiju u Dubrovačko-neretvanskoj županiji, po-

kazuju službeni podaci Državnog izbornog povjerenstva (DIP).

Uz Međimursku županiju gdje je „za“ EU glasovalo 75,73 posto birača, s više od 70 posto pridruživanje Hrvatske zajednici 27 europskih zemalja poduprli su i birači u Brodsko-posavskoj (72,61 posto) i Požeško-slavonskoj županiji (70,14 posto). Potporu ispod 60 posto iskazali su birači u Dubrovačko-neretvanskoj županiji, u kojoj je „za“ EU bilo 56,93 posto birača, i Splitsko-dalmatinskoj (58,55 posto). U svim ostalim hrvatskim županijama i Zagrebu potpora je bila veća od 60 posto. U Varaždinskoj županiji

„za“ je glasovalo 69,90, Vukovarsko-srijemskoj 69,2, Primorsko-goranskoj 68,81, Istarskoj 68,40, Zagrebu 67,80, Sisačko-moslavačkoj 67,66, Osječko-baranjskoj 67,55, Karlovačkoj 66,69, Virovitičko-podravskoj 65,45, u Zagrebačkoj 65, Bjelovarsko-bilogorskoj 62,22, Šibensko-kninskoj 63,74, Zadarskoj 61,42, u Koprivničko-križevačkoj 60,47 posto.

[Hina]

Više ministara vanjskih poslova zemalja članica EU-a pozdravilo je 22. siječnja rezultate referenduma u Hrvatskoj, uoči početka sastanka Vijeća za vanjske poslove EU-a u Bruxellesu, na kojem je hrvatska ministrica vanjskih i europskih poslova Vesna Pusić sudjelovala prvi put kao promatrač

KANIŽA, KOPRIVNICA – Nakon dugogodišnje i uspješne suradnje temeljene na kulturnim, sportskim i turističkim aktivnostima, Kaniža i Koprivnica započeli su i gospodarsku suradnju u okviru projekta „Pronalaženje prekograničnih poslovnih partnera“. Nositelj je projekta i vodeći projektni partner Koprivnica, a projekt se provodi u suradnji s Kanižom te njihovim poduzetničkim inkubatorom i inovacijskim središtem. Projekt raspolaže sa 116.000 eura, od čega 85 posto sufinancira Europska Unija. Provedba je započela 1. listopada 2011. i trajat će do 30. rujna 2012. godine. Cilj je projekta jačanje gospodarske suradnje te razmjena dobara i informacija između susjednih zemalja, stvaranje dobre osnove za buduće zajedničke aktivnosti, povećanje suradnje i koordinacije između poduzetničkih potpornih ustanova hrvatskog i mađarskog prekograničnog područja, stvaranje novih poslovnih veza između poduzeća koja su u potrazi za poslovnom suradnjom na tržištima susjednih zemalja. Projekt će omogućiti učenje mađarskog i hrvatskog jezika putem internetskih tečajeva i promicanje malih i srednjih poduzeća iz preko-graničnog područja objavom njihovih poslovnih profila i videospotova na web-stranici projekta. U okviru projekta uskoro će se ustrojiti dva velika skupa na kojima će se poduzetnici, predstavnici poduzetničkih ustanova i središta te mjesnih samouprava razmijeniti svoja iskustva i predstaviti mogućnosti koje bi trebale biti temelj uspješnoj gospodarskoj suradnji.

SERDAHEL – Priprema se web-stranica Hrvatske narodnosne samouprave „Stipan Blažetin“ u Serdahelu. Vijećnici samouprave još su lani odlučili o njezinu utemeljenju, kako bi na suvremen način mogli informirati mještane i pripadnike hrvatske zajednica na materinskom jeziku, odnosno izvještavati javnost o djelovanju svoje organizacije. Internetska se stranica ostvaruje s materijalnom potporom Temeljnoga koordinacijskog fonda „Sándor Wekerle“. Web-stranica bit će dostupna od veljače na www.hr-serdahel.hu.

BAJA – Poslije uspješnog predstavljanja u Pečuhu, izložba Nepoznati reljefni friz slikara Zlatka Price seli se u Baju. Naime u organizaciji tamošnje Hrvatske narodnosne samouprave i pečuskoga Hrvatskog kluba Augusta Šenoe 27. siječnja, s početkom u 16 sati, u prostorijama Narodnog doma otvara se spomenuta izložba. Posjetitelje pozdravlja Róbert Zsigó, načelnik grada Baje, a izložbu otvara Ljiljana Pancirov, generalna konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu. Otvaranje će svojim nastupom obogatiti domaći Orkestar Čabar.

Društvo Horvata kre Mure o sazivu kongresa

Predsjedništvo Društva Horvata kre Mure 19. siječnja zasjedalo je u proširenom sastavu, s predsjednicima narodnosnih samouprava, kako bi Pomurska regija konačno zauzela stav glede saziva Kongresa Saveza Hrvata u Mađarskoj.

Nazočne je pozdravio Ladislav Gujaš, predsjednik Društva Horvata kre Mure, te ih obavijestio o važnosti donošenja stava glede članstva Saveza i saziva kongresa, vrhovnog tijela državne organizacije, koja pitanja već gotovo dvije godine se natežu, te predao riječ dr. Joži Takaču, pravniku, koji je i pismeno dostavio prijedlog za zauzimanje stava. G. Takač izvijestio je okupljene kako problematiku saziva kongresa uzrokuje pitanje članstva, odnosno određivanje broja delegata po regijama, kojemu je temelj upravo broj registriranih članova. U svezi sa članstvom na izvanrednom kongresu u Savezov je statut uvršteno plaćanje članarine, što su zakonski propisi određivali, no prema zakonu ta bi se odluka trebala primjenjivati samo kod članova koji se učlane nakon modificiranja statuta. Prema tome svi Savezovi dosadašnji članovi koji su se učlanili prilikom utemeljenja Saveza, trebali bi se smatrati članovima sve dok se u statutu te organizacije u nekom članku ne regulira sukladno pravnim propisima na koji se način ukida članstvo, no statut mijenjati može samo kongres. Članstvo ne gube ni oni članovi koji nisu platili članarinu, nego je potrebno njihovo isključenje sa stegovnim (disciplinskim) postupkom koji se nalazi u statutu. Prema g. Takaču, kongres bi trebalo sazvati prema važećem statutu, stoga je predložio da se zauzme stav da se uzima u obzir članstvo po regijama od 2002. g, čiji se broj vjerojatno nalazi u zapisnicima, pa predsjedništvo neka odredi broj delegata po regijama u skladu s važećim statutom, tj. po 25 članova jedan delegat, odnosno jedan delegat po učlanjenom društvu. Nazočni su se složili s pravnikovim prijedlogom i povjerali ga da na taj način zastupa regiju na zasjedanju predsjedništva Saveza Hrvata u Mađarskoj.

Prema predsjedniku Društva Ladislavu Gujašu, pomurska regionalna organizacija Savez je smatrala krovnom organizacijom koja se, zapravo, sastoji od svojih regionalnih organizacija, a djelovanje regionalnih organizacija uvijek se smatralo i dijelom Savezovih aktivnosti. Otkada je na izvanrednom kongresu statut mijenjan, neki su smatrali da se u Savez može učlaniti samo izravno. Pomurska regija članstvo tretira otkada su svi stupili u Savez, kada još nije bilo članarine, i oni ljudi koji nisu isključeni trebaju se smatrati članovima jer ne bi bilo korektno ih isključiti, nego bi na predstojećem kongresu trebalo odlučiti na koji bi se način Savezovo članstvo obnovilo. Izravnim učlanjenjem Savez sebe degradira na razinu obične organizacije, kao što je kulturno društvo. Bilo bi bolje kad bi se Savez pretvorio u savez hrvatskih civilnih udruga jer, zapravo, savezovi članovi jesu članovi i raznih regionalnih i mjesnih društava.

Osim rasprave o sazivu kongresa potaknuto je i pitanje organiziranja Međimurske popevke u suradnji sa Županijskom narodnosnom samoupravom. Prema izvješću g. Gujaša, prijave su stigle, nešto u većem broju nego lani, i to dokazuje vrijednost priredbe. Nazočni su predložili da se priredba snimi na DVD, te da nakon priredbe stručno povjerenstvo vrednuje nastupe i daje stručne savjete, naime prošle godine to je izostalo.

beta

Zasjedalo Predsjedništvo Saveza Hrvata u Mađarskoj

Savezov kongres u travnju u Budimpešti

Kongres Saveza Hrvata u Mađarskoj bit će održan 21. travnja u Budimpešti, prihvaćeno je među ostalom na sjednici Predsjedništva Saveza, 20. siječnja u sjedištu HDS-a. Sastanku su nazočili predsjednik Joso Ostrogonac, predsjednik Zemaljskog odbora Martin Išpanović, Jelica Pašić Drajkó (Budimpešta i Peštanska ž.), Ivan Gugan (Baranja), Čaba Horvath (Gradišće), Angela Šokac Marković (Bačka), Jozo Solga (Podravina), Jože Takač (Zala), predsjednik Odbora za financije i nadzor Mijo Štandovar i pravnik dr. Attila Buzál.

Joso Ostrogonac i Martin Išpanović

Nakon prihvaćanja dnevnog reda (zadaci oko sazivanja Savezova kongresa, nacrt Savezova novog Statuta i ostala pitanja) predsjednik Ostrogonac izvijestio je da na sjednici 3. siječnja u Veleposlanstvu Republike Hrvatske u Mađarskoj dodijeljen je iznos i Savezu, za troškove sazivanja kongresa te da iznosom od tri milijuna i petsto tisuća forinti Savez treba obračunati Temeljnom koordinacijskom fondu „Sándor Wekerle” do kraja siječnja. Do sazivanja kongresa treba pripremiti izvješće o četverogodišnjem radu i financijsko izvješće Saveza i regija, raspravljati o novom Statutu, odrediti broj uzvanika, predsjedavatelja, zapisničara, sazvati regionalne sjednice, pregledati zapisnike, imenike nazočnih na pojedinim sastancima i imenike delegata.

Nakon toga nazočni su jednoglasno prihvatili da kongres bude 21. travnja, u Budimpešti, a za mjesto se predviđa predvorje Hrvatske škole. U vezi s time predsjednik Ostrogonac će uputiti pismo v. d. ravnateljici Ani Gojtan. Potom je podijelio popis imena i udruga koji su uplatili članarinu za 2009, 2010. i 2011. godinu, uza zamolbu da predsjednici pregledaju popise jer su neka imena dva puta navedena budući da su dva puta u godini uplatili iznos, a ima gdje nije navedeno ime, samo adresa zbog nečitljivu rukopisa na uplatnici. Nakon usuglašavanja popisa predsjednik Ostrogonac svim osobama i udrugama dostavit će potvrdu da su Savezovi članovi, te uplatnice za 2012. godinu. Kako predsjednik reče, najviše je uplata 2010. godinu jer su tada bili manjinski i područni izbori. Sukladno Statutu i odluci Zemaljskog odbora, svaka registrirana udruga, koja je uplatila članarinu u iznosu 5000 forinta, može delegirati jednu osobu, a pojedinačni članovi koji su uplatili članarinu u iznosu 2400 forinta, na svakih 25 po jednog delegata. Prema popisu, raspodjela broja delegata pojedinih regija je ova: Bačka 14 osoba, Baranja 13, Budimpešta i Peštanska ž. 5, Gradišće 20, Podravina: 11, a Zala nema delegata (uplatile su četiri osobe).

Jože Takač izvijestio je o tome da je u Zali jučer (19. siječnja) održan sastanak i naglasio da sazivanje kongresa po navedenim nije pravovaljano. Savezovo članstvo i broj uplata ne smatra jednakim jer do sada Savez nikoga nije isključio od svojih članova te Zemaljski odbor nema pravo donositi takvu odluku. Kako reče g. Takač, Savez treba imati umalo četiri tisuće pristupnica. Smatra da treba pregledati broj pristupnica u 2002. godini, pa po tome odrediti broj delegata i sazvati kongres. G. Solga je naglasio da je Savez 2008. godine imao izvanredni kongres i da su članovi Predsjedništva prihvatili reviziju članstva po regijama, a prihvatili su i način delegiranja na kongres (23. rujna 2011. godine). Reviziju, izuzev Zale, obavili su svi predsjednici. U vezi s tim pitanjem po mnogima je odgovornost Zale, a ne Predsjedništva. U podužoj raspravi nazočni su po tko zna koji put izložili svoj stav u vezi sa članstvom, članarinom i delegiranjem na kongres. Potom su predložene tri mogućnosti: da Zala ima pravo na najmanji broj delegata, po navedenom popisu, ili da sve registrirane udruge u Pomurju uplate članarinu, ili da do kraja siječnja Društvo Horvata kre Mure uplati članarinu i ima pravo delegirati jednu osobu. Prihvaćen je posljednji prijedlog (za 5, protiv 1, suzdržan 1).

Pri kraju sastanka prihvaćeno je da sljedeća sjednica Predsjedništva bude 10. veljače u Baji, a raspravljat će se o nacrtu novog Statuta i o izvješćima.

k. g.

Prisjećanje na Stipana Blažetina u rodnom Santovu

U suorganizaciji Hrvatske samouprave sela Santova i Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj, 16. prosinca u Santovu je priređena svečanost u povodu 70. obljetnice rođenja i 10. obljetnice smrti Stipana Blažetina (1941–2001), književnika, pedagoga i kulturnog djelatnika Hrvata u Mađarskoj, rodnom iz Santova. Uz okupljene Santovce, svojim sudjelovanjem svečanost su uveličali i gosti iz Hrvatske, predstavnici Književno-likovnog društva „Rešetari”, predvođeni predsjednikom Ivanom De Villom.

Svečanost je započela u predvorju Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma ispred spomen-ploče, koju je u povodu prve obljetnice smrti postavila Hrvatska državna samouprava, stihovima «Užgimo svijeće, prijatelji moji» koje je kazivala mlada Santovkinja Blaženka Mandić. Stipana Blažetina prisjetio se ravnatelj škole Joso Šibalin, ističući njegove zasluge u razvijanju školstva Hrvata u Mađarskoj, a posebno u pokretanju kulturne autonomije i preuzimanja santovačke škole sa strane HDS-a dok je Stipan bio referentom za odgojno-obrazovna pitanja. Nakon toga, vijence su položili njegov sin

Stjepan Blažetin, ujedno ravnatelj Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj, Joso Ostrogonac, predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj, a u ime domaćina i organizatora predsjednik mjesne Hrvatske samouprave Stipan Balatinac i ravnatelj škole Joso Šibalin.

U okviru književne večeri okupljenima se najprije obratio predsjednik Likovno-književnog društva „Rešetari” Ivan De Villa, uz osta-

lo izražavajući zadovoljstvo što se poslije Rešetara i Serdahela prisjećanje na Stipana Blažetina u povodu dvostruke obljetnice održava i u rodnome Santovu. Ujedno je pozvao domaćine i učenike hrvatske škole da se priključe natječaju hrvatskih pjesnika iz dijaspore za 2012. godinu.

Nakon njegovih uvodnih riječi, Ivana Prakaturović predstavila je Zbornik pjesama hrvatskih pjesnika iz dijaspore, članova Književno-likovnog društva „Rešetari” i neafirmiranih pjesnika iz Hrvatske, te Zbornik mladih pjesnika.

Knjigu izabranih pjesama Stipana Blažetina pod naslovom „Na istom kolosijeku” u nakladi KLD „Rešetari” predstavio je profesor Ivan Slišurić, pisac predgovora, a predstavljanje je uljepšano stihovima Stipana Blažetina koje je kazivala Blaženka Mandić.

Okupljenima se na kraju obratio i Stjepan Blažetin, koji je istaknuo kako je knjiga nastala na poticaj KLD „Rešetari”, a ona sadrži devedeset već objavljenih pjesama koje je sam odabrao.

S. B.

Dobrovoljni dari fileškoga humanitarnoga večera podijeljeni

Božićna pomoć Društvu za potpiranje betežnikov na bubrigi u Željeznoj županiji i livirskom Črljenom križu

U Filežu je 10. decembra, u subotu održan austro-ugarski humanitarni večer pod geslom „Dvi države za jedan cilj – Gemeinsam helfen/Skupa pomoć/Segítsünk közösen”, pri kom je nastupalo osam ugarskih, austrijskih i hrvatskih zabavnih bendova iz Austrije i Ugarske. Grupe West, Cit rock, koljnofski Štrabanci, Kacavida, petroviska Pinkica, Lole, Mira Long i Szabi&Roli besplatno su svirali tu noć za neočekivano veliku publiku. Sve skupa je pobrano 5710 eura. 50% te svote je išlo Društvu za podupiranje betežnikom od raka u Austriji, 25%, točnije 428 jezera Ft je dobio Črljeni križ Livira, a 428 jezera Ft je ponudjeno Društvu za potpiranje ljudi ki su betežni na bubrigi u Željeznoj županiji. Inicijatori ovoga humanitarnoga večera, drugačije i tovaruši, Mihi Balogh iz Fileža i József Tóth iz Livira, 23. decembra, u petak su predali simbolične čeke zastupnikom spomenutih Društava u Liviru.

Organizatori, pomoćnici humanitarnoga večera skupa sa zastupnici društava za pomoć

Dva Hrvati: sliva Petrovišćan Imre Filipović, predsjednik Društva za potpiranje betežnikov na bubrigi, i idejni otac dobrotvornoga večera Mihi Balogh iz Fileža

Na predvečer Badnjaka na lipo nakinčeni livirski ulica nigdir nij ni žive duše. U seoskom restoranu polako se okupljaju pozvaniki János Balics, načelnik, Gábor Hollósi, donaćelnik Livira, ter glavni organizatori humanitarne priredbe, njevi brojni pomoćnici (Katalin Varga, Eva Bors-Greger, Marina Reznayak, Lukas Čenar itd.), a i darovaniki. Naša mala delegacija iz Željezne županije s predsjednikom Društva za potpiranje betežnikov na bubrigi, Petrovišćanom Imrijem Filipovićem ter s njegovom pravom rukom u društvenom djelovanju, Piroskom Németh, medicinskom sestrom u Željeznožupanijskoj bolnici u Sambotelu, na vrime zajde. Zago-

netka nam je, kako ov značajni događaj ni najmanje ne zanima domaće, niti austrijske medije. Za pozdravnimi riči velikodušni organizacijski duet Balogh–Tóth predaje potvrdu o milodaru, a svota, kako doznajemo od Imrija Filipovića, jur leži na društveni računi. Na ovu lipu gestu šika se i sa šampanjcem nazdraviti, zaželeći svim blažene svetke i dobro zdravlje prvenstveno inicijatorom ki su bili pripravnimi pomoćni i drugim nepoznatim ljudem, pred najlipšim svetkom ljeta. Kako je Mihi Balogh rekao, sama ideja je došla na kiritofu u Liviru, kad je on čuo svirati ugarsku grupu West, ka je zbog humanitarne priredbe u Filežu jur svoj, na ta dan fiksirani drugi koncert, pomaknula na dan prlje. Svim sviračem je bilo samo od sebe razumljivo da će tu noć guslati zastunja, a jako dobar štimung su napravili za mnoštvo ljudi. Na ovom svečevanju je najavljeno da ni 2012. ljeta neće minuti prez humanitarnoga večera u Filežu, i jur je za 1. decembar rezervirana tamošnja hala. – *Ja zaistinu hoću zahvaliti svim ki su ovde sudjelivali, jer mi nismo nikakova uprava, ovo su radile samo privatne osobe. Vjerojatno se je i sad čuda ljudi presenetilo jer je ova svota blizu 6000 eura, na ku svi kažu da nije moguće da je toliko pinez skupa došlo. Ja mislim da u ovakovi časi svakomu bi bila dužnost i jako važno, nešto dobro učiniti. K meni je onde došla jedna starija žena,*

*ja ju gor ne poznam, pak mi zahvalila za ovakovu ideju. To me jako ganulo i sam lipo zahvalio teti dobre riči, ali mi zaistinu nismo znali koliko ljudi i ča će biti, ali da će nam tolikimi pomoći, to još i sanjao nisam. Svaki mora to djelati ča kani, ča rado djela, a ja rado pomognem svagdir. Uza to znam da su svi ljudi bili zadovoljni i oduševljeni, a to je to ča smo očekivali i mi sami organizatori – je rekao Mihi Balogh, koga dost dobro pozna mladina u svi naši hrvatski seli, i na pitanje da li je ova akcija polipšala i njegov Božić, vidljivo turobnije nam je potvrdio da s jedne strane je sričan, ali s druge strane ima jako betežnoga tovaruša, za koga se ufa da će se izvlčići iz svoje teške bolesti. Petrovišćan Imre Filipović nima dovoljno riči zahvale, prem dobrim dušam ki su izmislili i ostvarili ov dobrotvorni večer za veliku pomoć, ka je s financijskoga pogleda u njevoj društvenoj povijesti dovidob najveća. – *Moj sin gusla u Pinkici, on je doma spomenuo ov humanitarni večer, pak sam mu ja iz šale rekao da bi na toj osnovi moglo dobiti pinez i naše Društvo. Kad su u novembru prosili od mene društvene podatke, cilje i što kanimo još napraviti u našem djelovanju, naše veselje je bilo jako veliko – objašnjava Petrovišćan, komu je i samomu dvakrat presadjen bubrig. Od njega doznajemo da njevo Društvo se brine za 250 betežnikov u Željeznoj županiji, ki svaki drugi dan idu na dijalizu. – *To je dost velika tuga i bol, ako gdo zna što je to, svaki drugi dan četire ure ležati svezan na mašinu, doklje mu krv ne iščistu. Ja mislim tim ljudem je čuda pomoć tribi, ne nek u duši, nek i drugač. Jako čuda imamo starijih ljudi ki su dost siromahi, i čuda mislimo na to, kako bi im mogli pomoći, osobito onim ki nimaju familije, ki nimaju odzada nikogar, da budu mogli prenesti te dane kad su jako bolesni i kad se teško nosu s bolešću. Kako smo dalje doznali od petroviskoga peljača, drugi četvrtak u marcijušu je svitski dan bubriga, onda namjerava Društvo napraviti veliko informativno spravišće za sve zainteresirane u Sambotelu, kako bi mogli preteći bolesti na bubrigi, a za daljnju sudbinu toga velikoga dara još točno i ne znaju. Medjutim, jedno je sigurno, svaka potpora betežnikom i nemoćnim svenek je dobro došla, kot i ovput.***

Intervju

„Hrvati rade delaju i rade pomažu jen drugomu”

Mjesna samouprava sela Sumartona ove je godine priznanje „Počasni građanin Sumartona” dodijelila Zoltanu Hasonu. Uručio ga je načelnik Martin Capari na Danu Sv. Martina. Zoltan Hason stariji od svog rođenja živi u svome rodnom selu i uvijek je nastojao pomagati drugima, da selo napreduje. Njemu je posao radost i dan-danas u mirovini razmišlja kako bi mogao pomoći da se životni uvjeti Sumartonaca poprave. Tvrdi da se marljivim radom može mnogo toga postići. Mnogi su mu Sumartanci zahvalni jer ih je podupirao u radu kojim su mogli popraviti svoj život. Zoltan Hason ponosan je na svoje rodno selo u kojem je i rođen.

Razgovor vodila: Bernadeta Blažetin

– Narodil sam se vu Sumartonu, vu pevnici, onda je bil tabor, ran so došli Rusi vu selo pak su me nesli vun, pak mi mama vek prepovedala kak je bila vu strahu, kaj me ne dnesu. Da sem bil dečec, bila je velika šterčija, nismo meli igračeje nikakve, čige smo terali, pak smo si sami delali sakojačke igračeje. Potle da smo bili vekši fodbalozovali smo. Tu vu Sumartonu sam se i ženil, Marica mi je žena. Za strugara sam se vučil vu Kaniži, ono vreme vu komunizmu ak smo šteli preživeti, morali smo iti delati dalko, vu Pešti smo delali potle da sam već došel doma, hapil sem se baviti trsjem.

Kada ste preuzeli priznanje, spomenuli su da ste vi pomogli mnogima u selu da se počnu baviti trsjem i uzgojem voća.

– Da, tak je bilo. Da sam došel doma z Pešte, hapil sam se baviti cepljenjem, trsa smo cepili. Prejdi so se to hapili vu Bečehelu, videl sam kaj dost penez zasluže, pak meni je bil žal kaj to mi Hrvati ne delamo, komaj sam našel vu Sumartonu deset ludi kaj bi to delali. Onda sam ja dišel glet vu Balatonboglár kak se to dela, pak smo tak počeli. Vu 1974. leta sa hrvatska sela su meni spadala, Sumarton, Serdahel, Mlinarce i Pustara. Da sam videl kaj nešče to oče delate, ja sam vu tome pomogel. I ve kojim god se najdem, me štímaju, ja sem vek štel bite pravičen. To neje bil tak kaj ve sam vu Sumartonu bomo cepili, jeno leto tu, drugo leto tam, nafčil sam lude kak se to dela. I ve imam takvu mašino z kojim se mora cepiti, a što je štel rukom to delate, i tak je mogel, onda sem ja z Balatonboglára dopelal žene koje su z rukom cepile.

Onda ste vi tu udomaćili cijepljenu sortu loze, je li?

– Moremo i tak reče. Tu je negda noha bila, morti ak to trsje ne dopelamo ve gorice, ne bi tak zgledale vun. Jako je lepo v gorica, ima struja, voda, pot, moči je i živeti tam.

A kako je bilo s voćem?

– Dopelal sam vu naš kraj i kopine prez pikače. Čul sam kaj je takvo vu Jegerseku, tam sam pajdaše mel pak sam dišel pitati. Man so me pitali kolko nesem dimo, hočem li zeti deset jezer šiba. Prejde sam moral pitate kak se to dela. Agronom dr. Dénes Pálfi mi je pomogel. Rekel je kaj dva piceki naj denemo, šiba ne pusti gore, nego pickek, ak ne pusti prvi, onda bo drugi, i ono tira dale. Onda išče neje bila takva kupina vu seli. Da mi je prvo rodila. To je bilo takve kvalitete kaj se išlo na eksport. Ak se premislím kaj je jena familija za cep, al za kopine

Zoltan Hason preuzima priznanje

dobila 200 jezere forinti čez let mogel je hižu hapiti delati. Fnogi so tak priskrbili sej al deci, sam kaj ve su te hiže spraznile, meni je veselje da si mi sednemo za stol pak nas je 11 pri stolu, to je meni jako drago, al negde su sam starci, to je žalosno.

Zašto danas mladi neće raditi takve poslove?

– Mislim kaj hrvatsko srce nije kak mađarsko srce. Hrvati rade delaju, pak i rade pomažu jen drugomu, ja znam. Da sam bil privatnik, pak su bili starci kaj im je nekaj trejalo za posle, vek sam im bez filera složil, kaj bom prosil od starcov, pak oni hoče delate, pak to je lepo, onda moram pomoče. Mislim kaj ne mre tak dogo iti, mladi moraju dojtí na to kaj zmisle nekaj ak hoče sam svoj stan predržati. Najbole je da familija nekaj zmisli, kaj doma nekaj dela. Ja sam za sina i snahu kupil čmele, pak oni to delaju. Domaj je lepo delate, neje tre saki den na autobus. Ve se premišlavam kaj bi trejalo delati koščično ulje, to je jako zdravo i fino. Već sam se spominal z načelnikom kaj bi to trebalo v seli delati. Perle bomo probale, neštere to bomo delale, pak budu i drugi vidli da je to dobro i vredno, onda bodu i oni.

Već ste u mirovini nekoliko godina, ipak razmišljate što biste mogli raditi dalje.

– Zakaj, čovek more živeti prez dela? Ja ne mrem i ve išče hranim svinje, kokoše, mi imamo se svoje, i to je najbolje.

Kažete da je hrvatsko srce drukčije. Jeste li ponosni da ste Hrvat?

– Ja se štímam kaj sam Hrvat, moja deca

isto znadu hrvatski, a bodu mi i unuci nafčili. Ja sam dobil posel na špediciji zato kaj sam znal hrvatski, 15 let sam tam delal i vek velim kaj našega jezika treba znati i zato kaj je naš, pak i zato kaj je vredno znati.

TURAN – Kako nas je obavistio predsjednik Hrvatske samouprave dotičnoga naselja, Tamaš Ostrošić, 28. januara, u subotu, početo od 8.30 uri u turanskoj športskoj dvorani (Ulica Sándor Petőfi 2.) će se po prvi put održati turnir u malom nogometu. Na ovom športskom sastanku će se po prvi put igrati poslaniki Hrvatskih samoupravov iz susjednih sel, a na kraju će moći najbolji prikzeti putujućí pokal.

SAMBOTEL – U Galeriji Medium će se 2. februara, u četvrtak, u 18 uri otvoriti spomin-izložba pokojnomu slikaru Pálu Zentaui ki je putem svoje žene, Petrovišćanke, imao brojne kontakte u privatnom i poslovnom žitku s ovde živjećimi Hrvatí. Izložbu će otvoriti slikar, Csaba Tóth, spomin-riči o umjetniku će uputiti publikí slikar, Lajos Veszeli, a muzički okvir će dati priredbi mišani zbor Hrvatske samouprave u dotičnom gradu, Djurdjice.

SAMBOTEL – Na zanimljivi glazbeni pokušaj Vas poziva tamburaški sastav Koprive iz Petrovoga Sela, 3. februara, u petak, od 19 uri, u dvoranu Kulturnoga centra u Ulici Nyitra. Najpoznatiji ugarski narodni orkestar u dotičnom gradu, Boglya i petroviski tamburaši će se predstaviti malo drugačije, od dosadašnjih običnih nastupov. Šlag na torti bude takozvana muzička formacija UFO (United Folk Orchestra) za ku grupu ćemo već doznati na samom koncertu.

IZVAR – Hrvatska manjinska samouprava toga podravskoga mjesta, na čelu s predsjednicom Klarom Kovač, organizirala je svećani božićni program na kojem su osim domaćih izvođača nastupili članovi Mješovitoga pjevačkog zbora KUD-a Sumarton. Predsjednik pomurskog kulturnog društva Joža Đuric i čelnica izvarske samouprave razgovarali su i o daljnjim mogućnostima suradnje na kulturnome polju.

Uz balsku, započela i kazališna sezona

Pinkovski Oskar do suz nasmijao Petrovišćane

Uz balsku, započeta je i kazališna sezona u Gradišću jur drugi vikend novoga ljeta. Istina, ne s premijerom jedne od naših grup, nego gostovanjem Kazališnoga društva Dugava iz Pinkovca, na petrovskoj pozornici. Šalni igrokaz u tri čini, po originalnom naslovu Claudea Magniera Oscar, drugačije filmske adaptacije u glavnoj ulozi s Louisom de Funesom, iz nimškoga je preveo mladi Pinkovčan, Julijan Himmelbauer ki se je predstavio ovput kot i surežiser, Rite Jandrišić. U komediji perfektno igra jedanaest glumcev, a premijeru je Dugava imala lani u novembru, na domaći kazališni daska.

Igrokazači u glavnoj ulozi, Peter Jandrišić i Vili Jandrišić

Petrovski kulturni dom se je napunio 8. januara, nedilju otpodne, i to pokazuje kako domaćini rado idu u kazališće, ne samo onda, kad igraju njevi igrokazači. Pinkovčani su već od dvi ure dugo držali publiku u šali, sa zanimljivom povidajkom o ženidbi, udaji, djundja, koferski mizerija s pametnim poduzetnikom, Willibaldom Barnierom (Vili Jandrišić) ki je na prvi pogled, tako u privatnom, kot i u poslovnom žitku „bankrotirao“. Kot otac, zadnji doznaje da se njegova jedina kćerka želi udati jer je noseća, ali ne za onoga, ki ju je za ruku prosio, nego za dosadašnjega šofera Oskara, ki projde u Sibiriju. A on ki misli da mora zet kćerku vlašćega šefa, priznaje, kako je kanio svojega poslodavca i zapravo ukrao njegove pineze. Cijela radnja teče oko toga, kako će sad ove poteškoće riješiti gospodar, udati svoju kćer pametno da s tim najzad dobiti ukradjene pineze i najde zaručnjaka toj (lažno)nosećoj histeriki (Kristina Herzeg), ka bi najprije Oskara (Martin Radaković), zatim masera (Joakim Radaković). Uza to bi tribi bilo i bezobrazno-

ga suradnika Petra Martina (Peter Jandrišić) u red spraviti. Na kraju, kako je to već moglo biti, pobjeđuje istina i ljubav. Ovo lipo otpodne kazalištarcu partnerske općine do suz su nasmijali svoje prijatelje. Burni aplauz je sprohadjao svako brzo kretanje, svaku duhovitu primjedbu, šalnu scenu. Najveći tarhet je na se zeo s glavnom ulogom Vili Jandrišić,

koga smo za predstavom pitali, kako se je čutio u svojoj, ni najmanje lakoj ulozi: – *Većputi sam bio režiser kod igrokazov, znam se zaživiti u jednu ulogu, izvan toga moja namjera je uvijek da gledatelje i zabavljam. Tako sam i ovput bio sluga publike. Morao sam se učiti, učiti, učiti i sve napamet znati kad drugačije bi negde škripilo. Ja još nigdar nisam igrao ovako veliku ulogu, ali kako je i kod vas publika ocijenila, cijeli naš komad jako se je dobro ugodao. Film Oscar, hvala Bogu nismo lazno imali pogledati, ja sam si ovako predstavio ulogu, prez toga da bi morao kopirati Louisa de Funesa. Rita Jandrišić, bivša dugoljetna predsjednica Dugave, režiserka ove komedije, je rekla da svi glumci i u domaćem okruženju govoru hrvatski jezik, a to se i vidi prilikom predstave. – *Mi smo jedno društvo ko je već od 15 ljet staro, ovo je zapravo mlado društvo, ali kazališna tradicija i kod nas je duglja. I prije su rado igrali ognjobranci, katoličanska mladi- na, svenek u zimi, kad je manje posla na zemlji, kad igrokazi se i kod nas rado gledaju.**

Jedna od šalnih scenov. Sliva Joakim Radaković, Kristina Herzeg, Margareta Jandrišić i Vili Jandrišić

Kroz kazališće i dica rado vježbaju jezik i prik toga profitira ne samo društvo nego cijela zajednica – smo čuli od mlade režiserke. Pinkovčani su s petrovskim nastupom zapravo završili svoju kazališnu sezonu, ali nisu isključili da će u jesen ponovo s jednom novom, modernom igrom presenetiti gledatelje.

-Tiho-

Trenutak za pjesmu

Damir Šodan

Rainspotting

gledaš njegova leđa
dok nestaju u vinogradu.
pred njim je jedan prokleta stvaran
posao.
u metalnim kantama modra galica
(ili nešto slično otrovno i korisno.)
oko njega brda, humus, kamenje
i sve ostalo što tvori
smiren i opipljiv predio.
a ti – sve što si prehodao
prehodao si da bi se pribrao.
i sad se klanjaš svakom trsu
kao da je neko pogansko božanstvo
koje je netko jednom davno
baš tu zakopao.
malo niže, u kutu slike,
on se najednom uspravlja
i prostire veliku, grubu ceradu.
nebo nad njim gladi
svoje bjelosvjetske brkove.
i tek tad progovori
– kiša će.

Kazališnoj grupi se je zahvalila domaćica, peljačica petrovskih igrokazačev, Ana Škrapić-Timar (na sredini)

Terenska nastava Hrvatskih studija iz Zagreba u mađarskoj Baranji

Hrvate u Pečuhu i okolici 2. i 3. prosinca posjetili su studenti diplomskoga studija kroatologije Hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu, pod vodstvom profesorice Sanje Vulić. To je bio dio njihove terenske nastave u okviru kolegija „Jezik Hrvata u dijaspori“ koji S. Vulić drži na Znanstvenom smjeru diplomskoga studija kroatologije. Teorijsko znanje koje su studenti stekli na predavanjima tako su mogli upotpuniti na terenu, gdje su imali priliku osobno vidjeti i čuti Hrvate u mađarskoj Baranji.

Putovanje smo započeli u maglovitom Zagrebu, nadajući se da ćemo putem uhvatiti barem malo sunca. Prognoza je bila optimistična, no i s druge nas je strane granice dočekala magla. Ali sve ostalo je bilo svijetlo i radosno. U Pečuhu, prošlogodišnjoj prijestolnici europske kulture (uz Istanbul i Essen), dočekao nas je profesor Stjepan Blažetin. Pošto smo se smjestili u hotel, pohitali smo na Sveučilište u Pečuhu, točnije na Filozofski fakultet, na Katedru za kroatistiku, gdje nam je profesor Blažetin održao vrlo zanimljivo prigodno predavanje o Sveučilištu i o studiju kroatistike. Tom smo se prilikom susreli i s Ivanom Guganom, odgovornim urednikom hrvatskoga programa koji se emitira na Mađarskom radiju i televiziji. Upoznao nas je s djelatnošću glasila koja imaju program na hrvatskom jeziku i koja donose novosti o svim događanjima vezanim za Hrvate u Mađarskoj, jer pokrivaju područje od Baje do Šoprona. U sklopu Sveučilišta posjetili smo i zanimljivi Botanički vrt.

Nakon Katedre, otišli smo s prof. Blažetinom u pečuško Hrvatsko kazalište, u kojem nas je ugostio ravnatelj Slaven Vidaković te nas upoznao s djelatnošću te, za Hrvate, vrlo važne ustanove. Profesor Blažetin nas je upoznao s gradom Pečuhom koji ima geslo „Grad bez granica“. Putem smo pogledali i spomen-ploču Augustu Šenoj u Gimnaziji cistercijskoga reda „Nagy Lajos“, koju je nekada i sam Šenoa pohađao. U Pečuhu je kadetsku školu pohađao i Miroslav Krleža, pa smo pogledali kavanu u kojoj je rado boravio. Posjet Hrvatima u Pečuhu nastavili smo u Hrvatskome klubu „August Šenoa“, u kojem smo se susreli s predsjednikom Hrvatske državne samouprave Mišom Heppom i urednicom *Hrvatskoga glasnika* Brankom Blažetin. Tu nas je prof. S. Blažetin, kao ravnatelj Znanstvenoga zavoda Hrvata u Mađarskoj, upoznao s djelatnošću Zavoda.

Tako su studenti posjetili najvažnije ustanove Hrvata u Pečuhu, upoznali se s njihovom djelatnošću, ali i problemima s kojima se susreću.

Radni dio dana završili smo susretom s bošnjačkim Hrvatima u selu Kukinju u okolici Pečuha u kojem nas je ugostila gospođa Milica Klaić. Govori Hrvata Bošnjaka pripadaju arhaičnomu štokavskomu istočnobosanskomu dijalektu. Drugi

smo dan terenske nastave započeli odlaskom u mjesto Kozar, jugoistočno od Pečuha, u kojem žive šokački Hrvati. Njihov govor pripada arhaičnomu štokavskomu slavonskomu dijalektu, i to skupini govora s miješanim ikavsko-jekavskim refleksom jata, u kojem je ikavski refleks dug, a jekavski kratak. Oni su nas upoznali s običajima te nas vrlo lijepo ugostili.

Putovanje smo nastavili u Mohaču posjetom Etnografskomu muzeju u kojem nas je ugostio ravnatelj muzeja Jakša Ferkov i ljubazno nam pokazao cijeli muzej te objašnjavao izložke. Nakon kraćeg obilaska Mohača uputili smo se u Zagreb. Studenti su tako tijekom dva dana imali prilike čuti govore dviju skupina Hrvata u Mađarskoj, upoznati se s hrvatskim intelektualcima u Pečuhu, važnim ustanovama Hrvata u Mađarskoj te njihovom kulturom i poviješću, odnosno dobiti širu sliku života Hrvata u Mađarskoj. Ujedno su se upoznali i s dijelom bogate etnografske građe gdje do izražaja dolazi i interdisciplinarnost, što je ujedno i značajka našega studija kroatologije. Stoga je naša terenska nastava više nego uspjela.

Zahvaljujemo svima koji su tomu pridonijeli!

Jelena Gazivoda

Iz povijesti Hrvatskoga glasnika

Razgovor s tetom Katicom Franković, najstarijom tkaljom u Lukovišću

Teta Katice, Vi ćete uskoro imati 73 godine i još uvijek radite. Recite mi, molim Vas, kako i kada je to počelo? Od koga ste naučili to majstorstvo?

– Ja sam bila četrnaest godin kad sam pričela tkati, al onda još ne bilo tak pismo, nego smo konoplju prele i onda to bi tkale: obrisače, stolnjake, ponjave, vreće, no malo pismo što smo onda dobile, jel onda već ni se moglo dobit jako pismo, onda bi tkale stolnjake, z onem pismom lepe parte i rukave kaj smo nosile za svaki dan crljene, natkane. Tkati sem pričela kad se moja sestra udavala, dva nareda so deli moji u kijnju, onda ona na jedan nared tkala, a ja na drugi. Najprvo sem svakidenje tkala i navučila se tako tkati. No onda potli došlo to da trebalo u Peštu tkati, so nam poslali pismo, onda smo pričele tak gizdavo tkati, na metere, trubu bi celu natkale, onda to so nam na metere merili i tak so nam platili. Što su tražili od Vas da tkate, naše stare uobičajene podravske forme?

– Naše negdašnje podravske forme, sve smo donele na medan i oni negdašnji rukavi koje so negda u gusto brdo tkale i preveč na sitno bilo prebrano i još puno-puno feli što već danas jako ne znajo. Tu ne bilo uvek posla za nas, samo kad-kad, zato smo potli tkale u Pečuv, na eksport u Englesku, Ameriku i Japan. Puno nas bilo onda tkalje, 52 samo u Lukovišću.

(...)

(Hrvatski glasnik, 1997/3)

J. B.

Sentivanski svatovi

35. Hrvatski bal Koljnofskoga hrvatskoga društva

Ljetos, 14. januara, u subotu, je u mnogo čemu bio drugačiji Hrvatski bal Koljnofskoga hrvatskoga društva nego u minuli ljeti. Najprlje u tom da se je ova zabava znova vratila iz Šoprona u domaći ambijent, i to u seoski restoran Tercia, a da glavnu organizaciju oko bala je prikzela Ingrid Klemenšić s mladimi pomoćnicami, opet je imala svoje dohotke. Nije se samo broj domaćih, a tako i stranih gostov povećao, nego i bogatija je postala ponuda na tomboli.

Koljnofska ženska klapa Golubice

Na 35. Hrvatskom balu Koljnofcev se je bavljalo blizu dvisto ljudi iz gradišćanskih sel Austrije, Ugarske, a prispili su brojni gosti i iz Hrvatske. Med časnim gosti je mogao načelnik i predsjednik Koljnofskoga hrvatskoga društva, Franjo Grubić, pozdraviti Matiju Firtla, parlamentarnoga zastupnika, Silviju Malnar, u zastupničtvu Veleposlanstva Republike Hrvatske u Budimpešti, dr. Mija Karagića, počasnoga konzula Republike Hrvatske, Štefana Kolosara, predsjednika Hrvatske samouprave Jursko-mošonsko-šopronske županije, Mladena Mišurića-Ramljaka, načelnika partnerske općine Koljnofa, Kiseljaka. Uza to bile su ovde delegacije iz Grobnika, Bjelovara, Našica i Buševca. U kulturnom programu je prva nastupila ženska klapa Golubice, pod peljanjem Srđana Borota-

Ljetovanje na Jadranu kot glavnu nagradu su dostali Karol i Tereza Pajrić, na slici s prijateljcem (sliva prvi) Marinkom Katulićem iz Buševca

Gosti protokola za vrime kulturnoga programa. Sprava: dr. Mijo Karagić, Mladen Mišurić-Ramljak, Mate Firtl i njegova hižna družica, Štefan Kolosar ter Silvija Malnar

ni dari. Od Krešimira Matašina, ravnatelja vukovinske škole ponudjeni dalmatinski pršut je išao na šacanje da bi na kraju završio kod srićnih dobitnikov. U polnoći iz ruke mjesne učenice, Karmele Pajrić, i po novom sistemu, su izvličene glavne nagrade, od televizije, usisavača, raznih košarov, do tambure, sedmodnevna ljetovanja na Jadranu i sva dugovanja su našla svoje dobitnike. Iz 173 gostov ki su šacali na točnu kilogramu pršuta, težine od 6,80 kg, su Geza Völgyi ml. i Monika Grubić-Heninrich najbliže pogodili, a potom podilili. Koljnofska zabava ka u cijeloj pokrajini nima para, kako se tvrdi, durala je i ovput, do ranoga svitanja.

-Tiho-

Ingrid Klemenšić, glavna organizatorica bala s pomoćnicami

Buranića. Koljnofske tamburaše s prekrasnim dalmatinskim melodijami je dirigirao Geza Völgyi, a folkloriši Koljnofskoga kola su nas otpeljali u Medjimurje. Na mužiku petroviske Pinkice, tužiti se, nigdor pravo nije imao. U opuštenuj, familijarnoj atmosferi uz ples su potekli brojni, zanimljivi razgovori, a kad je započeto prodavanje tombolov, povećao se je promet oko stola, kad se bili izloženi vrid-

Djelo od slikara Miha Gludovca je mogla prikzeti srićna dobitnica na tomboli, Koljnofka, Agica Pajrić

Hrvatska večer u XII. okrugu grada Budimpešte

U organizaciji Hrvatske manjinske samouprave XII. okruga, početkom prosinca, u prostorijama zgrade Samouprave priređena je tradicionalna Hrvatska večer. Moto večeri mogao bi biti: ako nemate mogućnosti otputovati u Petrovo Selo, ne brinite jer petrovoselci dolaze k vama. Naime narečena samouprava, budući da su joj članovi rodnom većinom iz Petrovoga Sela, na svojim priredbama redovito ugošćuje Igrokazačko društvo, HKD Gradišće, Zbor Ljubičica ili sastav Pinkicu. Tako je to bilo i na Hrvatskoj večeri, no budući da je bio radni dan, na goste (pedesetak) publika je trebala malo pričekati. U to vrijeme dopredsjednik Samouprave, scenski umjetnik Stipan Đurić, interpretirao je stihove pjesnika Lajoša Škrapića, a potom i sam pjesnik je čitao svoje stihove. Predsjednica Samouprave Terezija Haklić Hegedüs pak izvijestila je nazočne o djelovanju Samouprave u 2011. godini. Gospodarili su s iznosom umalo milijun i šesto tisuća forinti. U proljeće u okrugu je sa šaljivim igrokazom gostovalo Igrokazačko društvo Petrovoga Sela, a članovi Samo-

a potom je nastupila Pinkica. Sastavu, starim prijateljima pridružio se pjevač Stipan Đurić te su zajednički otpjevali nekoliko pjesama. Potom splet šokačkih i bunjevačkih plesova prikazao je HKD Gradišće.

Pri kraju nastupa predsjednica Hrvatske manjinske samouprave Petrovoga Sela Ana Škrapić Timar zahvalila je članovima Hrvatske manjinske samouprave II. i XII. okruga na potpori te uručila zidni kalendar s fotografijama Petrovoga Sela. U ime Samouprave XII. okruga dar gđi Timar uručio je dopredsjednik Stipan Đurić. No „petrovski tamburaši“ ne bi bili pravi ako ne bi nastavili svirati. Uza svirku plesalo se i družilo do pola noći.

k. g.

„Državni lopov” u Hrvatskom kazalištu

U Hrvatskom su kazalištu započele probe na novoj kazališnoj predstavi čija je premijera predviđena za 10. veljače. Režija je povjerena televizijskom redatelju Stipanu Filakoviću iz Zagreba, a radi se o uprizorenju komada Fadila Hadžića „Državni lopov”. Hadžić ima moć da svoje komedije prožme „svijetlim smijehom”, kojim se na svoj način bori protiv „straha od ništavnosti i ispraznosti života”, kazuju kazališni znalci. Hadžić izvrgava smijehu društvene negativnosti s namjerom da ih prokaže i tako pomogne borbi protiv njih, ali se pritom čuva propisivanja recepata, i ostaje samo pri dijagnozi. Hadžić nas suoči s problemima i nama samima prepušta da pronademo rješenja. Tako je i s tekstom „Državni lopov” napisanim 1977. g. i otada bezbroj puta izvedenim na scenama zemalja i bivše Jugoslavije i Hrvatske.

SIGET – Na prvi poziv natječaja IPA – prekogranična suradnja, Grad Slatina kandidirao je projekt Zajednička prekogranična gospodarska strategija regionalnog razvoja, što ga je proveo Grad Slatina zajedno s Regionalnom agencijom za razvoj Virovitičko-podravske županije Vidrom i drugom Zelena zona iz Sigeta u Mađarskoj. Prema riječima pročelnice gradske Službe za gospodarstvo i razvoj Vere Radaš, strategija će hrvatskim projektnim partnerima služiti i za izradbu strategije za udruhu LAG Marinić. Na drugi poziv Grad je prijavio za sufinanciranje projekt Zapošljavanje, a riječ je o preslikavanju modela koji je uspješno proveden na području Sigeta. U sklopu toga projekta jedanaest osoba bit će obučeno i one će naći svoja radna mjesta u tvrtkama koje su pokazale interes za određena zanimanja. Vodeći je korisnik u projektu neprofitna tvrtka Humana inovacijska grupa iz Sigeta. Ukupna je vrijednost projekta 153.000 eura. (Izvor: Glas Slavonije)

Program Croatice za 2012. ljeta

Croatica, izdavačka kuća Hrvatov u Ugarskoj, će u ovom ljetu tiskati cio red udžbenikov za manjine u Ugarskoj. Ako dobenu pri naticanju naloge će to biti prik 50 udžbenikov tokom dvih ljet. Nastavit će se i serija reprint-izdanj i izdanj hrvatskih književnikov. Polag ravnatelja Croatice, Čabe Horvatha, premišljavaju u pogledu na gradišćanske Hrvate o tom, da bi se izdala zbirka svih pjesam Mate Meršić-Miloradića. Zbog toga da su se i jur pominali s povjesničarom Nikolom Benčićem. Horvath sam da je dostao staru knjigu u ruke, ka bi bila vridna, da se publicira. (www.orf.at)

Svečanost predaje maturalnih vrpce u HOŠIG-u

Zlatne godine...

Zlatne godine i duge sjene / pomoli se za naše vrijeme / jednu svijeću ljubavi / zapali za mene... pjevali su gimnazijalci 12. razreda budimpeštanske Hrvatske škole uspješnicu hrvatskog pjevača Gibonnija na svečanosti predaje maturalnih vrpce 20. siječnja. Okupili su se roditelji, prijatelji, znanci i profesori kako bi zajednički slavili s budućim maturantima škole. Za tu je prigodu i predvorje škole odjenulo svečano ruho, plava draperija bila je okićena zlatnim violinskim ključevima, iznad njih su svjetlucale zlatne zvjezdice, a s dvije strane bile su zapaljene svijeće ljubavi. Na sceni su se pojavile ljupke djevojke i ponosni mladići u bavarškoj nošnji, šarmantne dame u crveno-crnom španjolskom ruhu i otmjena gospoda u bijeloj košulji, sivim hlačama i crvenim pojasom. U ime škole prigodnim riječima slavljenicima se obratila v. d. ravnateljica Ana Gojtan, a u ime Hrvatske državne samouprave predsjednik Odbora za odgoj i obrazovanje Gabor Győrvári. Gimnazijalci 12.a razreda radosno i vedra lica zaplesali su na limenu glazbu, te b razred na temperamente ritmove latinske glazbe iz filma Desperado. I vatrenom raspoloženju nikada kraja, slijedio je tango.

U ime 11. razreda Inez Kvarda uz gitaru pjevala je pjesmu „Dodi” sastava Parni valjak, a Barbara Horvat „Ha volna két életem” mađarskog sastava Piramis. HOŠIG-ova je literarna scena općepoznata, znači neizostavni dio slavlja je i predstava. Smijeh i burni pljesak pratio je ulomak iz komedije Mire Gavranova naslova „Muž moje žene” u izvedbi Tomislava Sekereša (Frici), Csabe Szabóa (Šime) i Renate Velin (Karolina). U to vrijeme

me „Španjolci” i „Bavarci” pretvorili su se u otmjene djevojke i mladiće, naime svoja mjesta zauzele su djevojke u bijeloj, lepršavoj večernjoj haljini, a mladići u sivom odijelu.

Tople i prijateljske riječi u ime 11. razreda čitale su Ilderina Kovačević, na mađarskom jeziku, i Bianka Đurin na hrvatskome. I stigao je taj željno očekivani trenutak... predaja maturalnih vrpce.

Crvene vrpce s natpisom godina 2008–

2012. primili su: Elizabeta Abraham, Viktorija Gazda, Bence Káli, Grga Pavleković, Petra Péter, Nikoleta Šabjan, Réka Sápi, Csaba Szabó, Mónika Szabó, Tomislav Sekereš, Mate Verlić (12.a) Tünde Barátki, Fruzsina Füzesi, Viktória Gombás, David Horvat, Vivijen Markan, Nikola Mihajlović, Cintia Nagy, Marko Rus, Matea Šafhauzer, Renata Velin (12.b), i razrednice Marija Petrič, Mirjana Karagić te profesori popodnevnog boravka Eva Filipović, Anica Mandić i Kornélia Gombás-Györe. Pri kraju slavljenici su zaplesali valcer, poput snježnih kraljica i hrabrih vitezova letjeli su na glazbu.

Za vrijeme svečanosti bilo je doista uživanje pratiti pogledom dobro uvježbane pokrete djevojaka i mladića, bilo je to pravo preobraženje za njih. Kao da su se cijeloga života pripremali samo za te trenutke. Crvena maturalna vrpca od današnjega dana poput pupčane vrpce povezuje ih s budimpeštanskom Hrvatskom školom. U nju su utkane sve uspomene, prijateljstva, ona je dio „zlatnih godina”, zvana mladost.

Hvala vam što ste nam te večeri darovali dio sebe. Iskrena čestitka razrednicama Mariji Petrič i Mirjani Karagić za brižno i dobro osmišljeni program, i ne u posljednjem redu Mariji Silčanov Kričković za koreografiju plesova.

Zlatna medalja HOŠIG-ovim odbojkašicama na Zugló kupu

Važno je sudjelovati, a ne pobijediti. Ali ipak... neopisiv je osjećaj pobjede, kada se miješaju osjećaji sreće, ponosa i slave. Kada se izgovori tvoje ime, sastava ili ekipe. Sav uloženi trud, popodnevne probe, vježbe ili neprospavane noći na tren dobivaju važnost i smisao. O dosadašnjim sportskim rezultatima u odbojki, nogometu, plivanju i drugim disciplinama budimpeštanske Hrvatske škole svjedoče niz zahvalnica na zidovima hodnika, medalje i pehari u vitrinama. Toga dana, 15.

prosina, gimnazijalke su ponosno koračale po školi sa zlatnom medaljom oko vrata. Pobijedile su na Zugló kupu. Narečeni je Kup tradicionalno natjecanje učenika budimpeštanskih srednjih škola, na kojem redovito sudjeluju i đaci Hrvatske škole. Ovoga puta su odbojkašice, šesta dob, polaznice 11. i 12. razreda, bile u skupini B, u kojem su neporažene napredovale sve do završnice. Svakog su protivnika pobijedile s dva seta. U završnici su igrale protiv jake ekipe Gimnazije „Blanka Teleki“, koju su pobijedile 2 : 0 u setovima. Djevojke su se pripremale u okviru školskoga sportskog kruga pod vodstvom prof. Ladislava Gršića, voditelja sportskih aktivnosti na popodnevnom treninzima tjedno po dva puta. Članice pobjedničke ekipe jesu: Monika Sabo, Sintija Nađ, Ana Gal, Marina Mihajlović, Dorina Pejvaš, Ema Farago, Vivijen Markač, Džulieta Muhadri i Aleksandra Pinter.

Čestitamo odbojkašicama na zavidnom rezultatu i želimo im mnogo uspjeha!

k. g.

Izradila: Dijana Kovaci iz Fičehaza

Fotonatječaj „Hrvatska u slikama”

Hrvatska samouprava V. okruga grada Budimpešte, pod pokroviteljstvom Veleposlanstva Republike Hrvatske u Budimpešti, raspisuje fotonatječaj na temu „Hrvatska u slikama“. Natjecati se može svatko, bez obzira na dob, zanimanje i prebivalište. Očekuju se digitalne ili digitalizirane fotografije nastale u posljednjih pet godina u Hrvatskoj (spomenici, portreti, krajolici, slike o prirodi, životinjama, gradovima itd.). Jedan natjecatelj može poslati najviše deset fotografija, u JPG formatu, maksimalno 2-3 Mb veličine. Naziv fajla svih fotografija jest zajedno pisano ime i prezime natjecatelja, potom kratak naslov slike (jedna ili dvije riječi). Natjecatelji ne moraju platiti prijavninu, a najbolje fotografije bit će nagrađene i izložene. Rok dostavljanja fotografija: 28. veljače 2012. Prijavnice i fotografije šalju se elektronskim putem na adresu: horvorszag2011@gmail.com. Podrobnije informacije i prijavnica dostupni su na www.mmikl.hu ili www.erikanet.hu. Fotonatječaj podupri su: Samouprava V. okruga, Mađarski prosvjetni zavod, Lektorat za primijenjenu umjetnost, Hrvatska turistička zajednica, Mađarski državni savez, skupina umjetničkih stvaratelja fotografija.

PEČUH – Dana 17. veljače, s početkom u 17 sati, u predvorju Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkom doma priređuje se svečanost predaje maturálnih vrpce. U sklopu priredbe ove školske godine maturálnne vrpce preuzet će gimnazijalci 12. razreda te razrednica Nada Belajski. Nakon svečanosti slijedi zabava uz glazbu dj Dušana.

BUDIMPEŠTA – U organizaciji Zavoda za istraživanje i razvoj prosvjete pri Ministarstvu nacionalnih resursa, 2. veljače u školama prijavljenih učenika održava se pismeni dio Državnog natjecanja osnovnoškolaca iz hrvatskoga jezika, književnosti i narodopisa. Na nadmetanje prijavilo se dvanaest učenika škola s predmetnom nastavom, sedamnaest polaznika škola s dvojezičnom nastavom, te deset đaka za narodopis.

Zimska škola hrvatskoga folklora

U Crikvenici, u organizaciji Hrvatske matice iseljenika, od 3. do 14. siječnja održana je Zimska škola hrvatskoga folklora. Podučavali su se plesovi, nošnje, pjesme i glazbala hrvatskoga panonskog područja (narodni plesovi Baranje, Đakovštine, županjskog, srijemskog i vinkovačkog kraja, Valpovštine i Brodskog Posavlja, novogradiškoga kraja, Požeške kotline, Slatine, Donjeg Miholjca, Orahovice i Našica, Bilogore, sjeverne i južne Moslavine, Posavine, Turopolja, pučki plesovi Hrvata u Mađarskoj, u Bosanskoj Posavini i Vojvodini). Uz praktična plesna predavanja održana su i ona o narodnim nošnjama, pjesmama i tradicijskim glazbalima panonskoga područja, te predavanja o kinetografiji (plesnom

pismu). Među predavačima Škole bio je i voditelj pečuskoga Hrvatskoga kluba Augusta Šenoe Mišo Šarošac, koji je redovit predavač na zimskim i ljetnim školama folklora Hrvatske matice iseljenika, a posjetio nas je i naš prijatelj Mišo Hepp, predsjednik Hrvatske državne samouprave, kaže Srebrnka Šeravić, voditeljica Odjela za kulturu Hrvatske matice iseljenika.

Svrha je Škole obrazovanje voditelja i članova hrvatskih folklornih i tamburaških skupina. Osnivač Škole i autor njezina programa bio je uvaženi hrvatski etnolog i etnokoreolog dr. Ivan Ivančan (Škola djeluje od 1963. g.), a današnji je voditelj prof. Andrija Ivančan. Uz njega, predavanja su i ove godine održali vrsni hrvatski folklorni stručnjaci: ing. Goran Knežević, prof. Josip Forjan, prof. Slavica Moslavac, Bojan Pogrmilović, Mišo Šarošac, Miroslav Šilić, Nenad Sudar i Ratko Poznić, a u glazbenim odjelima Tibor Bün i Stjepan Večković. Glazbeni korepetitori bili su Lana Moslavac i Antun Kottek. Radilo se u skupini Ples, Sviranje tambure (voditelj Dražen Šoić, asistent Tibor Bün) i Sviranje hrvatskih tradicijskih glazbala (voditelj Stjepan Večković, solist ansambla «Lado»). Među sudionicima Škole bila su i četiri mlada Hrvata iz Mađarske, svi redom svirači: Marko Jerant i Ljubomir Fenyősi iz Pečuha, Marko Steiner iz Hrvatskog Židana i Martin Vlašić iz Sumartona.

-hg-

Rozalija Broz dobitnica priznanja za narodnosti

Odbor za narodnosti i jednakosti prava Skupštine samouprave Zalske županije svake godine na Županijskom narodnom danu dodjeljuje priznanja osobama koje su pridonijele očuvanju nacionalne svijesti u županiji. Među hrvatskom zajednicom priznanje pripalo je teti Roziki Broz iz Fičehaza, pjevačici i čuvaru hrvatskoga narodnog blaga. Teta Rozika, poznata po cijelom Pomurju, priznanje je preuzela u prosincu 2011. g. od Lászla Vajde, predsjednika Odbora.

Sedamdesetsedmogodišnja teta Rozika Broz već desetljećima čuva pomursku kajkavsku popijevku, koju je naučila od svoje stare mame i majke. Ona uvijek pjeva, i kada je tužna, i kada je vesela, i kada kuha, i kada kopa u vinogradu, uvijek joj je «pri ruci» lijepa pomurska popijevka. Poznaje i svadbene, ljubavne, rodoljubne pjesme. Njezin je glas još uvijek prekrasan, pa još uvijek nastupa na mnogim pomurskim priredbama, tako širi hrvatsku kajkavsku kulturu. Članovi

fičehaskoga ženskoga pjevačkog zbora uvijek mogu računati na nju i pri učenju pjesama i na nastupu. Teta Rozika nekada je bila članica i keresturskoga KUD-a Morica, pa je nastupala i po Hrvatskoj, u Zagrebu, na Rabu, u Međimurju, Pečuhu. Ljubaznost i radost još uvijek sija u njezinim očima i nadamo se da će tako ostati još dugo.

Pred Božić u Birjanu

Kao svake godine, i sada smo pred Božić, 18. prosinca 2011, priredili božićni program u našoj maloj zajednici i selu – kaže dopredsjednica birjanske Hrvatske samouprave Milica Murinyi Sörös. Pred program smo se okupili na trgu ispred mjesne crkve gdje je bio postavljen zajednički veliki božićni bor. Molili smo se Bogu i pjevali božićne pjesme u nadi blagoslovljenog, sretnog i mirnog Božića svim ljudima. Druženje smo nastavili u seoskom domu kulture uz prigodan božićni program. U sklopu programa nastupili su naši mališani s dječjim igrama, izvedene su recitacije na mađarskom, njemačkom i hrvatskom jeziku. Recitali su Nándor i Csongor Kéméndi, učenici Hrvatske osnovne škole Miroslava Krležje. Mađarska plesna skupina iz naselja prikazala je Ples s bocama, a Hrvatska plesna grupa makedonske plesove.

Na kraju svečanog dijela programa uime mjesne samouprave i ove su godine svim stanovnicima Birjana uručeni božićni paketići. U njima se našlo svega pomalo, od voća, čokolade do prehrambenih proizvoda.

KALAIČA

Rodendanska zabava „Veselih Raca”

Dio članova Plesnoga kruga «Veseli Raci»

Hrvatska narodnosna samouprava zaključila je sadržajnu godinu s bogatstvom kulturnih programa. Kao posljednji program u 2011. godini, potkraj prošle godine, 29. prosinca, ostvaren je zajednički nastup Ženskoga pjevačkog zbora „Ružice” i Muškoga komornog pjevačkog zbora na tradicionalnom Božićnom koncertu u Dušniku.

Prva priredba u novoj godini bilo je rodendansko okupljanje članova Plesnog kruga „Veseli Raci” u povodu obilježavanja prve godišnjice djelovanja, a održana je i plesačnica, sada već na novome mjestu, u prostorijama Društvenog doma u Hunyadijevoj 82. Na plesačnici, priređenoj 6. siječnja ove godine, rodendanskom tortom zahvalili su cjelogodišnje zalaganje najmarljivijim plesačima. Svečanom događaju nazočila je i gradska televizija.

Kako nas je uz ostalo izvijestio zastupnik Hrvatske samouprave Stipan Perić, upravo prije godinu dana, 7. siječnja, utemeljen je Plesni krug od nekadašnjih dušnočkih i bačinskih plesača, a njima su se priključili oduševljeni kalački Hrvati i ljubitelji „južnoslavenskih” narodnih plesova, bez obzira na dob, spol i narodnost. Iako je izvorni cilj bio osnivanje hrvatskoga kulturno-umjetničkog društva, on je međuvremeno izmijenjen, stoga su slijedili slobodni način u obliku plesačnice, uvjereni da je upravo upoznavanje narodnih plesova i glazbe prvi korak za poznavanje kulture hrvatske zajednice. Osim toga njihove su probe odlična tjelovježba koja se može mjeriti s bilo kojim njezinim suvremenim oblicima. Uz to ima i praktičnu korist jer se stečeno znanje može usavršavati na predstojećim pokladnim zabavama, prelima. Među članovima zastupljene su sve dobi, od najmlađih do umirovljenika, nije potrebno nikakvo plesno predznanje, a sve ih povezuje zajednička ljubav prema narodnome plesu. U proteklih godinu dana na redovitim plesačnicama, koje se održavaju svakog petka od 18 sati, sudjelovalo je više od 60 osoba, od toga njih tridesetak redovito. U 2011. godini održali su 36 zanimanja, naučili 29 hrvatskih, makedonskih i srpskih plesova, izrasli u pravu zajednicu, zajednički sudjelovali, posjećivali razne priredbe. Naravno, nisu odustali od toga da s vremenom utemelje i priželjkivanu hrvatsku plesnu skupinu.

Kako dodaje Stipan Perić, osim narodnoga plesa bitnim smatraju i glazbeno podučavanje. Tako svakog petka od 14 do 18 sati u uredskim prostorijama Hrvatske samouprave u Ulici kralja Stjepana pod brojem 2 odvija se podučavanje tambure. Na zanimanjima mogu sudjelovati svi zainteresirani, kojima će osigurati glazbala, a prijave se očekuju na licu mjesta kod učitelja Stipana Krekića.

S. B.

Trs okitili kobasicama i zalili vinom

Svaki pravi vinogradar koji drži do sebe i svoga truda, na Vincekovo, 22. siječnja, uputi se svome vinogradu. Tako su učinili i sumartonski vinogradari na Kamanovim goricama okupljajući se kod Jože Hederića (Vinceka), kako bi nakon zakuske i kušanja vina nastavili posjet i drugim „kletima“, gdje bi razgovarali o širokoj paleti boja i ukusa kapljice.

Članovi Vinskoga viteškog reda De Bibere u društvu Lajoša Vlašića

Toči se vino na Vincekovo

Članovi Društva prijatelja vina u Sumartonu tijekom cijele godine brinu se da u bačvama imaju izvrsno vino, a posebnu pozornost posvećuju njegovoj promidžbi organiziranjem raznih priredaba koje se vežu za kapljicu. Proslavom Vincekova, tj. Svetog Vinka, počinje novo razdoblje u ciklusu uzgoja vinove loze, početak vinogradarske godine za koji se vežu običaji i obredi vezani za urod vinove loze. Zato su i sumartonski vinogradari tog dana posjetili svoje vinograde, „trsek“ zalili dobrom vinskom kapljicom, darovali mu

domaću kobasicu te odrezali prve „rozgve“ s reznika kako bi ih ponijeli u kuću, stavili u vodu i čekali da za nekoliko tjedana istjeraju. Domaćin ovogodišnjeg obilježavanja Vincekova u Sumartonu bila je obitelj Hederić, kod njihova su se vinograde okupili vinari iz Letinje, Bečehela, Serdahela i Sumartona, članovi Vinskoga viteškog reda De Bibere te Mješoviti pjevački zbor KUD-a Sumarton.

Okupljene je pozdravio Lajoš Vlašić,

predsjednik Društva prijatelja vina u Sumartonu, zatim predao riječ dr. Józsefu Szakonyiu, odgovornom za ceremonije Viteškoga reda, koji je govorio o običajima Vincekova, o nagovještaju nove godine, o rodosti loze, zašto se objesi kobasica i trs se polije vinom. Reče da na Vincekovo treba piti podosta vina jer će ga onda biti dovoljno i iduće godine. O Svetom Vinku govorio je mjesni župnik Ištvan Marton, a nakon toga je blagoslovio domaćinov vinograd i podrum.

Svetac Vinko uz vino se vezao tek imenom. Bio je ranokršćanski mučenik, đakon Vincentius u Saragozi, živio je u 4. stoljeću, za Dioklecijanove vladavine. Članovi Viteškoga reda De Bibere govorili su o predstojećim poslovima u vinogradu i podrumu. Koji imaju veće vinograde, polako moraju početi obrezivati.

Prema riječima predsjednika Vlašića, vinskih su se običaji održavali i nekada u sumartonskim goricama, kod svakog vinograda je obavljen ritual rezanja trsa i polijevanje vinom kako bi se prizvala rodost. Za Vincekovo se veže i kušanje domaćih jela, svaki se gazda spremao s nekom domaćom hranom kako bi ponudio pristigle goste, naravno, i vinom, a zatim je slijedila pjesma. Scenarij je bio sličan i ovaj put. Nakon svečanih govora i posvete vinograda obitelj Šajni pripremila mesne proizvode od mangalice. Domaće čvarke, slaninu, šunku dobro je bilo zaliti crnim i bijelim vinom, a od sumartonskih pjevača čula se pjesma Trsek moj, Tak su rekli kuma Dora, i druge vezane za vino i ljubav. Zatim je društvo krenulo po vinogradu Kaman i Veliko polje, gdje ima 150-ak „kleti“. Premda nije posjećen svaki, obilazak je ipak potrajao dugo. Inače osim druženja i promidžbe vina članovi Viteškog reda svakom vlasniku nudili stručne savjete kako bi vino do izložbe vina sazrelo u zlatnu kakvoću.

beta

Vlasnik je obavio prvo obrezivanje

Vinkovo u podrumu Ive Bošnjaka

POZIVNICA

Igrokazuško društvo
Hrvatskoga Židana
Vas srdačno poziva na premijeru
ljetišnjeg šalnog igrokazu

MIHO SE MORA ŽENITI!

Mjesto:
Kulturni dom
Hrvatski Židan

Vrijeme:
11. februara 2012.
18:00

Ulaznica:
500 Ft

Svakoga
srdačno čekamo!

BAJA – Izaslanstvo grada Baje predvođeno dr. Josom Vacićem, predsjednikom Odbora za zdravlje i socijalna pitanja, a u kojem su bili još zastupnik Miklós Hajdú, voditelj oporbenoga Kluba zastupnika u Gradskome vijeću, te predsjednica gradske Hrvatske narodnosne samouprave, od 12. do 15. siječnja boravilo je u prijateljskom gradu Biogradu na Moru u Hrvatskoj, i to povodom Dana grada i blagdana Sv. Stošije, nebeske zaštitnice grada, koji se od 7. do 22. siječnja obilježava bogatim kulturno-zabavnim i sportskim programima. Kako nam uz ostalo reče Angela Šokac Marković, tom je prigodom izaslanstvo grada Baje 13. siječnja nazočilo svečanoj sjednici Gradskog vijeća, u okviru koje je potpisan sporazum o prijateljskoj suradnji s rumunjskim gradom Alba Iuliom. Osim toga za goste je organiziran i posjet Muzeju stakla, te upoznavanje s povijesnim i kulturnim znamenitostima grada Zadra. Na dan povratka, u nedjelju, 15. siječnja, kada se obilježavala i 20. obljetnica međunarodnog priznanja Republike Hrvatske, izaslanstvo grada Baje položilo je vijenac na središnji križ Gradskoga groblja, a zatim sudjelovalo na svečanom misnom slavlju koje je u župnoj crkvi Sv. Stošije predvodio požeški biskup msg. Anton Škvorčević. Na Danu grada Biograda gostovala su i izaslanstva još dvaju mađarskih gradova – Felsőnyéka i Stolnog Biograda (Székesfehérvár) s kojim još nije potpisan ugovor o prijateljskoj suradnji. Tom je prigodom potaknut i zajednički, europski projekt kraljevskih, «bijelih» gradova – Biograda na Moru, Stolnog Biograda (Székesfehérvár, Mađarska) i Alba Iulie (Rumunjska).

U organizaciji Hrvatske samouprave sela Kukinja, i ove se godine, primjereno dugogodišnjoj tradiciji, ustrojilo okupljanje kukinjskih vinogradara i njihovih prijatelja uz blagdan Vinkova. Bilo je to 21. siječnja.

Okupljanje je bilo u ranim poslijepodnevним satima kod mjesnog doma kulture, odakle se krenulo prema podrumu i vinogradu Ive Bošnjaka. Tamo je upriličen ovogodišnji obred posvete vinograda. U 15.30 sati je bila misa na hrvatskom jeziku i blagoslov trsa u mjesnoj crkvi Svete Ane, a od 17 sati druženje uz dobru kapljicu i ukusne zalogaje u mjesnom domu kulture.

HRVATSKI BAL

10. VELJAČE 2012. od 19.00 sati do jutro
u RESTORANU „PEZSŐHÁZ“
(Pécs, Szent István tér 12.)

mh
matica hrvatska
Ogranak Pečuh

Udruga baranjskih Hrvata
Generalni konzulat Republike Hrvatske

Gost:
KLAPA KIRIJA

Sviraju:
Orkestar VIZIN i DJ DUŠAN

Tvorci:
Večera - svečani ritual
Ulaznica: 6.000,- Ft

Informacije i ulaznice: 30/235-3415
30/487-5872
30/337-1428